

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő a Nemzeti Tehetség Program keretében kiírt a "Szakkollégiumok tehetséggondozó programjainak támogatása" című NTP-SZKOLL-21-0047 számú pályázat keretében

A GYERMEKI FEJLŐDÉS NYOMONKÖVETÉSE

- Heckman és Schultz - a kora gyermekkor jelentősége a figyelem középpontjába került és felértékelődött
 - a kisgyermekkorai nevelésbe történő befektetés később megtérül
 - a kora gyermekkorai nevelés és gondozás nélkülözhetetlen a sikeres társadalmi integrációhoz, a személyes fejlődéshez, az egész életen át tartó tanuláshoz és a későbbi foglalkoztathatósághoz
 - a tanulás alapját a kisgyermekkorai tapasztalatok képezik, ezért a jó színvonalú kora gyermekkorai nevelés a későbbi sikeres iskolai teljesítmények elérésében is fontos szerepet tölt be

- A magas színvonalú bölcsődei és óvodai nevelés és gondozás előfeltétele a gyermekek fejlődésének és igényeinek ismerete.
- A fejlődés nyomon követése megkívánja egy szakmailag jól megalapozott mérőeszköz alkalmazását.

- Új kérdőív: Gyermekfejlődési kérdőív

- Gyermekfejlődési kérdőív:

- kisgyermeknevelők és óvodapedagógusok által kitölthető
- a gyermek viselkedésének megfigyelésére épít
- alkalmazása a 0,5–7 éves korosztályra terjed ki
- egységes elvek mentén valósítja meg a bölcsődében és az óvodában a gyermekek fejlődésének felmérését

- A gyermekek fejlődésének követését az egyes fejlődési területek alakulásával, változásával jellemezhetjük:
 - testi,
 - érzékszervi,
 - beszéd,
 - társas,
 - értelmi,
 - érzelmi és
 - személyiségbeli fejlődés
- További bontásuk és részletezettségük függ:
 - fejlődéslélektani irányzat
 - szakemberek (pedagógusok, pszichológusok, gyógypedagógusok, gyermekorvosok, védőnők stb.) részére készült szakanyagoktól és felmérésre alkalmas eszközöktől

A KORA GYERMEKKORI FEJLŐDÉS FŐBB TERÜLETEI

- Jogszáály jelenleg nem kívánja meg a gyermekek fejlődésének követésére vonatkozó konkrét dokumentáció vezetését
- a Magyar Bölcsődék Egyesülete által kiadott Bölcsődei módszertani útmutató meghatározza a gyermek fejlődését követő szakmai dokumentáció vezetéséhez javasolt területeket

Bölcsődék

Az egyéni fejlődési dokumentáció vezetésének célja

- minden releváns adatot tartalmaz
- egyéni bánásmód kivitelezésének alapja
- fejlődési napló és törzslap

Csoportnapló

- mindennapi fontosabb események
- a gyermekek testi-, lelki-, szociális fejlődése
- napi tevékenység, érzelmi megnyilvánulások, mozgás, beszéd, társas kapcsolat, játék
- támpontot ad a fejlődési napló vezetéséhez

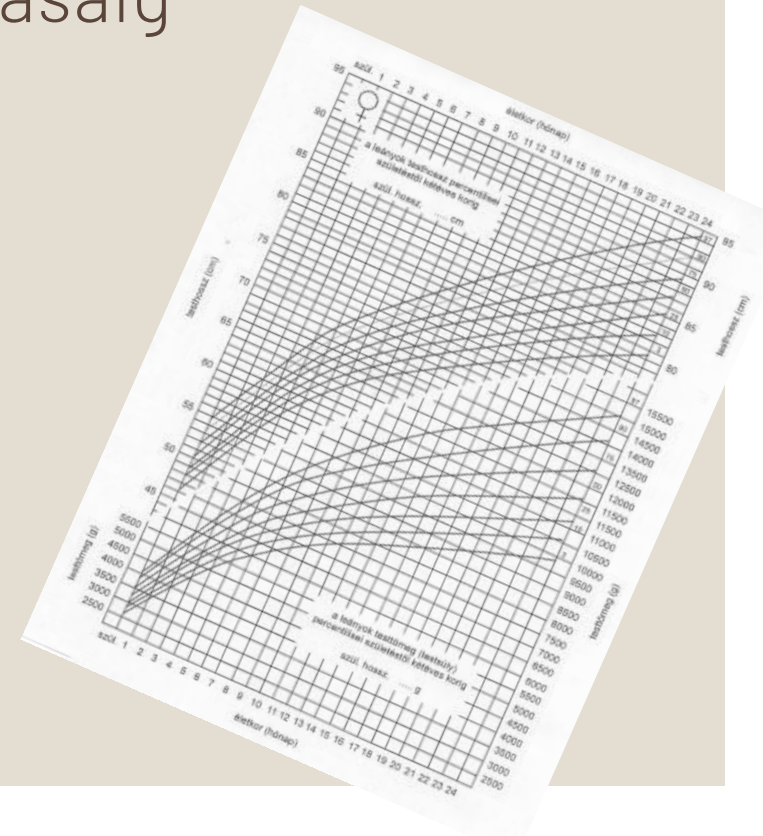

Törzslap

- Gyermek adatai, egészségi és szomatikus állapota
- Bölcsődébe kerülés előtti időszak anamnézise
- Testi fejlődés
- Hiányzások ténye és oka
- Baleseti sérülések
- Kisgyermeknevelő feljegyzései
- Gyógypedagógus feljegyzései

Percentilis táblázat

- A gyermek testtömegének és magasságának fejlődési arányairól ad tájékoztatást születésétől a bölcsődei tartózkodásáig
- nemenként elkülönítve
- standardok segítenek a megítélésben

Fejlődési napló

- 1 év alatt havonta, felette negyedévente
- folyamatosan rögzített megfigyelések
- egyéni szükségletek megvalósítása
- prevenció, korrekció

Fejlődési napló

- családlátogatás
- beszoktatás
- havi/negyedéves feljegyzések

Fejlődési napló

- Esetleges döntő változások
- Emocionális megnyilvánulások
- Kognitív és kommunikációs képességek
- Játék
- Szociális készségek
- Gondozással kapcsolatos magatartás
- Testi képességek, mozgás
- Egyéni szokások

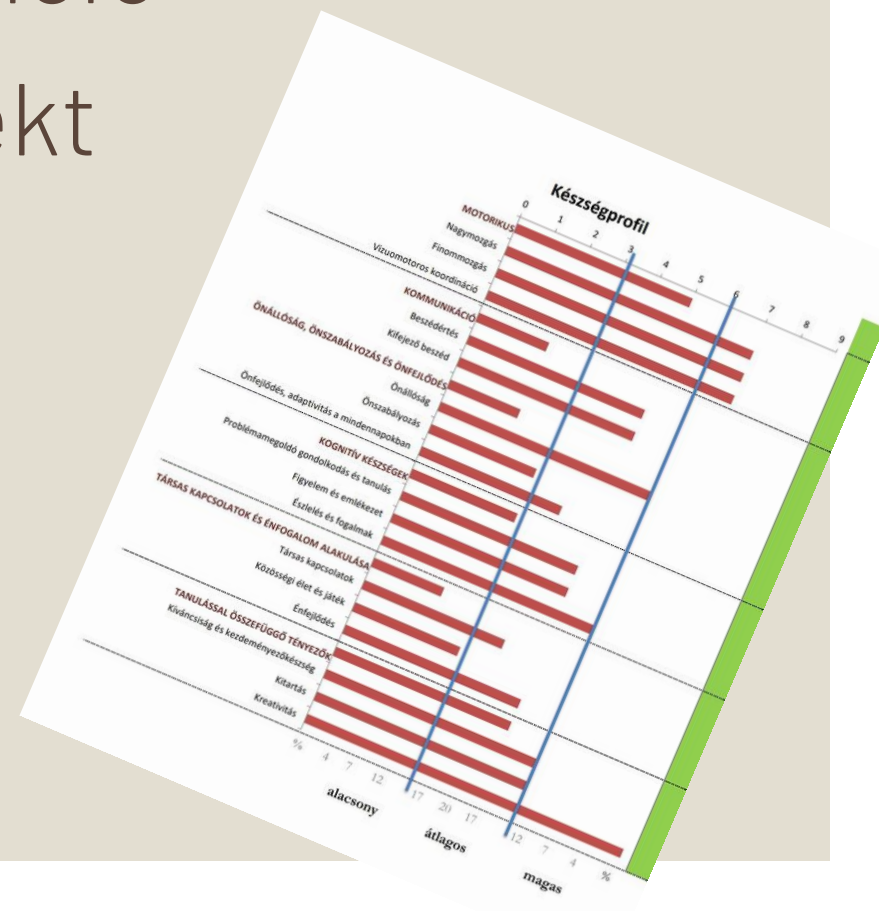
Üzenő füzet

- Visszajelzés a szülőktől
- Otthoni fejlődés, szokások

Gyermekfejlődési kérdőív

- A kora gyermekkori intervenció ágazatközi fejlesztése projekt
- egységes mérőeszköz

- a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról, 93/A. § (2) b) pontja:
 - az óvodában a gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentációnak a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit kell tartalmaznia.
- A 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról pedig meghatározza a fejlődés jellemzőit az óvodáskor végére, melyek az alábbi kategóriákba sorolhatók:
 - Érzelmi és szociális fejlődés
 - Értelmi fejlődés (érzékelés, gondolkodás, képzelet, figyelem stb.)
 - Mozgásfejlődés, testi érettség (térbeli tájékozódás, testtudat stb.)
 - Beszédfejlődés

Óvodák

- Gyermekfejlődési kérdőív a következő fejlődési területek alakulását követi:
 - Motoros készségek
 - Kommunikáció
 - Önállóság, önszabályozás és önfejlődés
 - Kognitív készségek
 - Társas kapcsolatok és énfogalom
 - Tanulással összefüggő tényezők

Óvodai nevelés:

Tevékenységek projekt
módszer alapján

Differenciált
tevékenységek

Feladatunk:

Felkeltsük a gyermekek
érdeklődését a
környezetük iránt

Biztosítjuk a gyermekek
számára a megfelelő
mozgás, beszéd és
gondolkodás
fejlődésének
lehetőségét

Fejlődés nyomon követése: Fejlesztőpedagógusok

Fantáziajátékon keresztüli fejlődésmérés (Valóságtól való elszakadás)

Gósy Mária: Gmp-diagnosztika (A beszédészlelés és a beszédértés folyamatának vizsgálata)

Baba RAY Komplex ábra fejlődési értékelése (gyerek változat)

Mozgás: TSMT torna

A gyermek fejlődését követő dokumentu m:

1. Testi érettség, motoros képességek

Pl.: Fizikum, állóképesség, nagymozgás, finommotorikus mozgás, emberábrázolás, téri tájékozódás

2. Testséma, Énkép

Pl.: önismeret, testrészek ismerete, dominancia(kéz, láb)

3. Érzelmi, akaratni képességek

Pl.: Szülőtől való leválás, óvodában dolgozókhöz, társakhoz való viszony, érzelmek kifejezése, szabálytudat, késleltetés, empátia

4. Önállóság és Szocializáció

Pl.: Önállóság (kézmosás, öltözés, orrfújás stb.), étkezés, szobatisztaság, pihenés, alkalmazkodási képesség stb.

A gyermek fejlődését követő dokumentu m:

5. Játék

Pl.: Játékfajták választása, játékfejlődés szintje, játékok tartalmi jellemzői

◦ **6. Értelmi képességek**

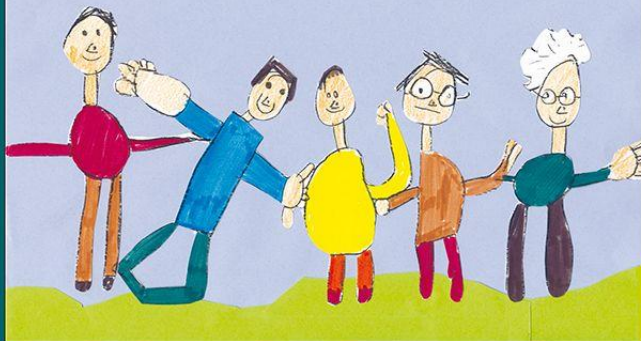
◦ Pl.: Színismeret, soralkotás, időrendiség, észlelés, figyelem, gondolkodási szint, általánosítás, emlékezet, matematikai műveletvégzés, halmazalkotás

◦ **7. Anyanyelvi képességek**

◦ Pl.: Szókincs, beszéd, artikuláció, szövegértés, kommunikációs képesség, felidézés, beszédértés, zenei képesség, környezetéhez való pozitív viszony stb.

Aszalai Anett
Horváth Judit
Horváthné Csapucha Klára
Dr. Rónáné Falus Júlia

AMIT AZ ÓVÓNŐNEK ÉSZRE KELL VENNI

TÁJÉKOZÓDÓ VIZSGÁLAT
A NAGYCSOPORTOS ÓVODÁSOK
KÉPESSÉG- ÉS KÉSZSÉGSZINTJÉRŐL

Alceus

Amit az óvónőnek
észre kell venni
Tájékoztató vizsgálat a
nagycsoportos óvodások
képeség és készségszintjéről

- **Vizsgálat körülményei**

- Több részben elvégezhető
- Emberalak ábrázolás: szabadjáték alatt is
- Kb 30 perc
- Nyugodt, csendes, ingerszegény környezet
- Óvodapedagógus és gyermek részvétele
- Csoportos vizsgálat

- **Tárgyi feltételek**

- 1 db vizsgálati űrlap
- 6 db vizsgálólap
- 1 db A4-es papír

Vizsgálati űrlap

42

Név:	Életkor:
Születési idő:	Vizsgálat időtartama:
Vizsgálat Ideje:	Vizsgálatvezető neve:

CSOPORTOS VIZSGÁLAT

Megfigyelt terület	Értékelés	Eredmény	Megjegyzés
I. ÁBRÁZOLÓ – KIFEJEZŐ KÉSZSÉG			
I/1. Emberalak ábrázolás	Részletezettség:	Komplexitás:	Arány:
	Motoros koord.:	Összesen:	rajzjegy
I/2. Formamásolás:	Serialitás	Reprodukálás	Íránytartás

II. VIZUÁLIS ÉSZLELÉS

IV/1. Vizuális diszkrimináció		
----------------------------------	--	--

III. TÉRI TÁJÉKOZÓDÁS, VIZUO – MOTOROS KOORDINÁCIÓ

III/1. Tájékozódás négyzethálóban	1. forma	2. forma
--------------------------------------	----------	----------

EGYÉNI VIZSGÁLAT

I. VIZUÁLIS ÉSZLELÉS

I/1. Vizuális differenciálás	I/1./A különbség – bögre	I/1./B különbség – geom. alak
	I/1./C azonosság – kutya	I/1./D azonosság – geom. alak
I/2. Részekből az egész összeillesztése, tárgykép felismerése és megnevezése, főfogalom rend., általánosítás	I/2./A összeillesztés	I/2./b megnevezés
	I/2./C főfogalom	I/2./D általánosítás
gyümölcs		állat

II. VIZUÁLIS EMLÉKEZET

IV/1. Vizuális szeriális emlékezet	Ház, alma, autó, fenyőfa, gomba, nap, kutya
---------------------------------------	---

III. AUDITÍV ÉSZLELÉS

III/1. Akusztikus differenciálás	doboz-dobol	kéz-kéz	öz-ös	zseb-seb
	baba-baba	agár-agár	fok-fok	vonál-fonál
	tálca-pálca	pata-paca	gyúl-gyúl	fék-szék

IV. AUDITÍV EMLÉKEZET

IV/1. Akusztikus szeriális emlékezet példad sor: sajt-kakas-papír példad sor: 2-5-7	ház-kutya-virág		asztal-felhő-olló-ceruza	
	fa-cica-ajtó-bácsi-szekrény		nap-lámpa-könyv-játék-telefon-hóember	
	3-4-9	1-4-3-8	2-9-6-7-1	3-5-9-4-2-8

V. TÉRI TÁJÉKOZÓDÁS, TÉRI ORIENTÁCIÓ

V/1./A Névutók alkalmazása/passzív	fejed fölött	fejed mögött	orrod előtt
	fejed mellett	asztal alatt	két lábad között
V/1./B Névutók alkalmazása/aktív	fejem fölött	fejem mögött	orrom előtt
	fejem mellett	asztal alatt	két lábam között
V/1./C Téri viszonyok rajzos feladatban	labda az alsó sorba középre	nap a felső sor elejére	
	autó az első oszlopba alulra	fa az utolsó oszlopba felülre	

VI. IDŐI ÖSSZEFÜGGÉSEK

VI/1. Eseményképsor	sorrend	történet
------------------------	---------	----------

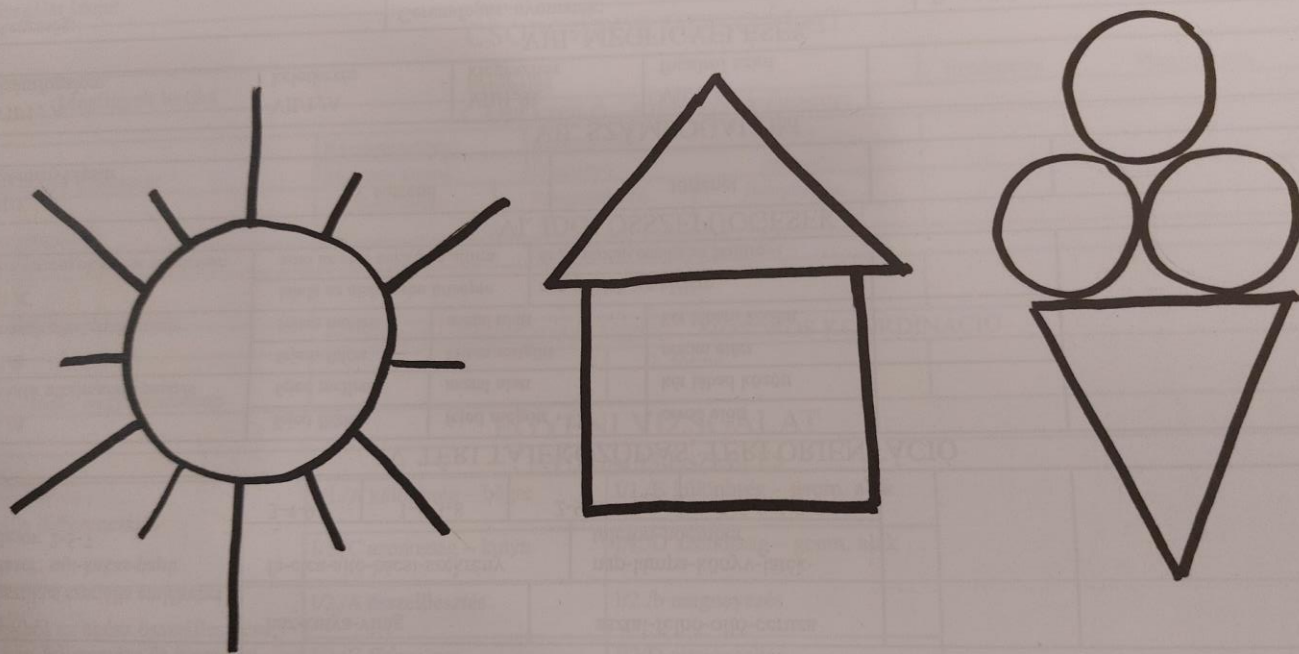
VII. SZÁMFOGALOM

VII/1./A Számfogalom	VII/1./A keletkezés	VII/1./B kiegészítés	VII/1./C fogalmi szint
-------------------------	------------------------	-------------------------	---------------------------

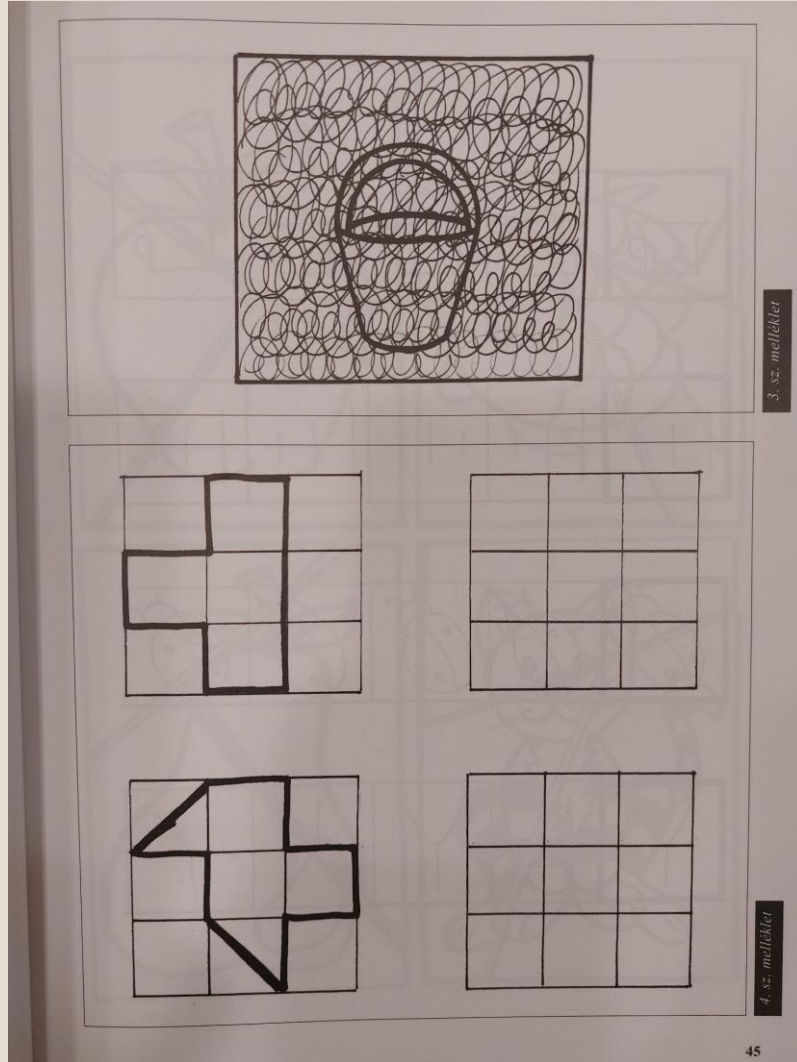
VIII. MEGFIGYELÉSEK

Kezesség:	Ceruza fogás, nyomaték:	Beszédhiba, beszédmotorika, beszédgrammatika:
Magatartás:	Mozgás:	Figyelem:

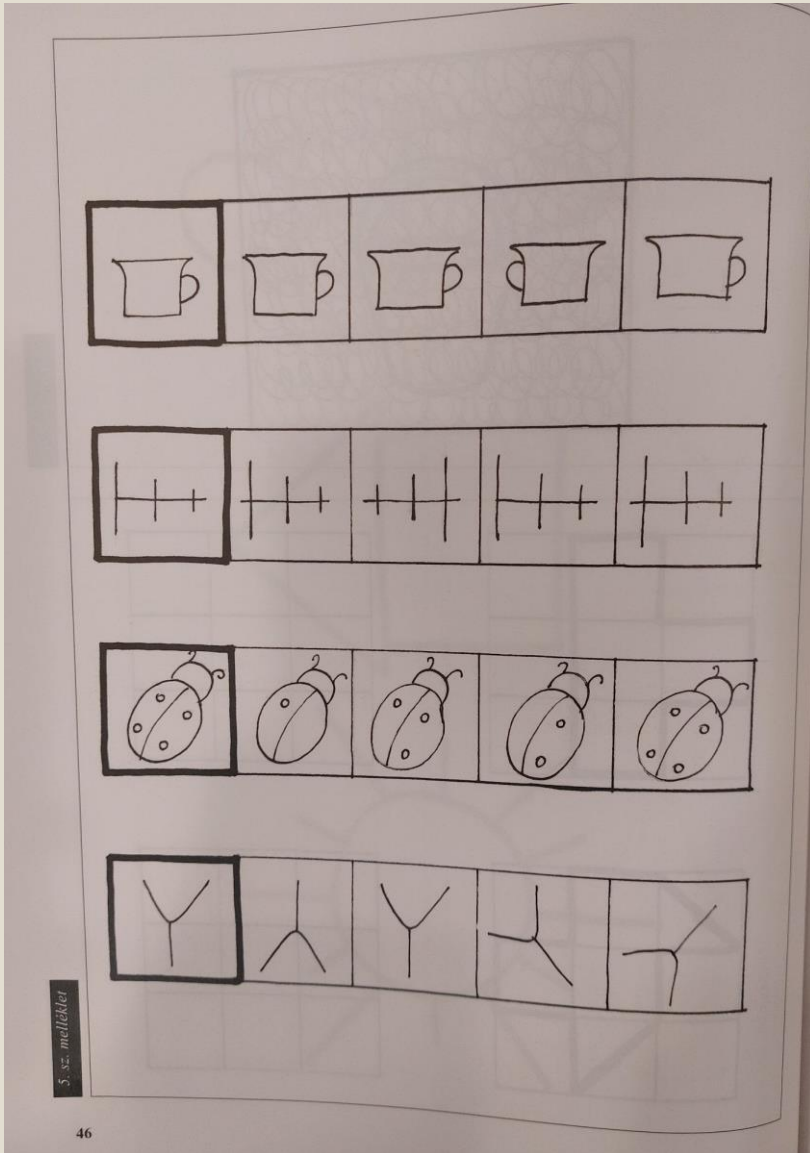
2. sz. melléklet

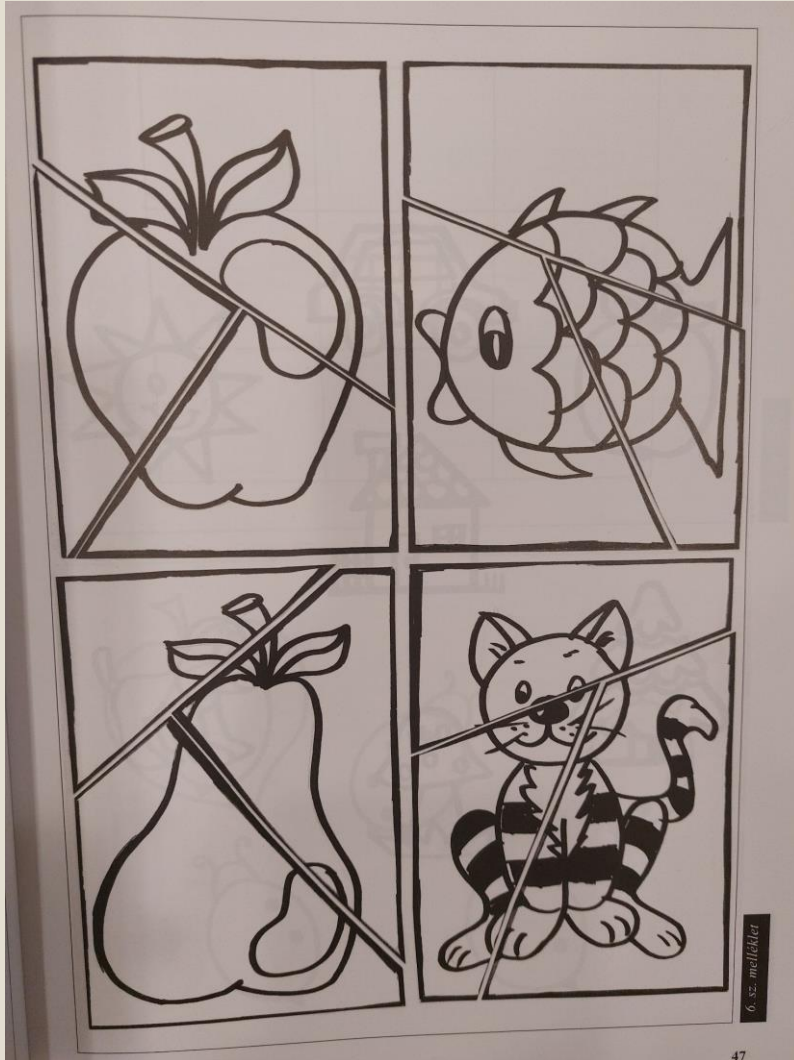
Formamásol
ás

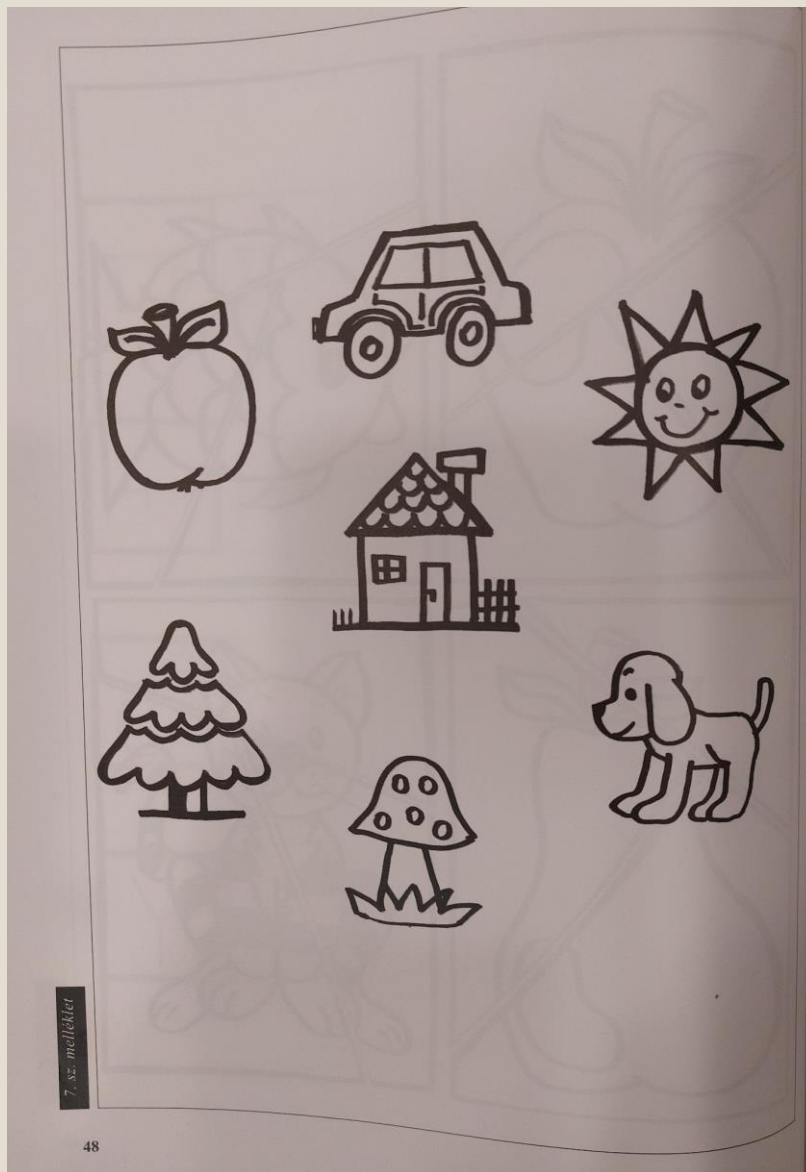
Vizuális
észlelés,
téri
tájékozód
ás

Vizuális
észlelés-
vizuális
differenciál
ás

Részekből az
egész
összeillesztése,
tárgykép
felismerése és
megnevezése
, fő fogalom

Vizuális
emlékez
et

Auditív észlelés, emlékez et

III. AUDITÍV ÉSZLELÉS					
III/1.	doboz-dobol	kéz-kéz	öz-ös	zseb-seb	
Akusztikus differenciálás	baba-baba	agár-agár	fok-fok	vonat-fonal	
	tálca-pálca	pata-paca	gyúl-gyúl	fék-szék	
IV. AUDITÍV EMLÉKEZET					
IV/1.	ház-kutya-virág		asztal-felhő-olló-ceruza		
Akusztikus szeriális emlékezet példasor: sajt-kakas-papír példasor: 2-5-7	fa-cica-ajtó-bácsi-szekrény		nap-lámpa-könyv-játék- telefon-hőember		
	3-4-9	1-4-3-8	2-9-6-7-1	3-5-9-4-2-8	
V. TÉRI TÁJÉKOZÓDÁS, TÉRI ORIENTÁCIÓ					
V/1/A	fejed fölött	fejed mögött	orrod előtt		
Névutók alkalmazása/passzív	fejed mellett	asztal alatt	két lábad között		
V/1.B	fejem fölött	fejem mögött	orrom előtt		
Névutók alkalmazása/aktív	fejem mellett	asztal alatt	két lábam között		
V/1/C	labda az alsó sorba középre		nap a felső sor elejére		
Téri viszonyok rajzos feladatban	autó az első oszlopba alulra		fa az utolsó oszlopba felülre		
VI. IDŐI ÖSSZEFÜGGÉSEK					
VI/1.	sorrend		történet		
Eseményképsor					
VII. SZÁMFOGALOM					
VII/1./A	VII/1./A	VII/1./B	VII/1./C		
Számfogalom	keletkezés	kiegészítés	fogalmi szint		
VIII. MEGFIGYELÉSEK					
Kezesség:	Ceruza fogás, nyomaték:			Beszédhiba, beszédmotorika, beszédgrammatika:	
Magatartás:	Mozgás:			Figyelem:	

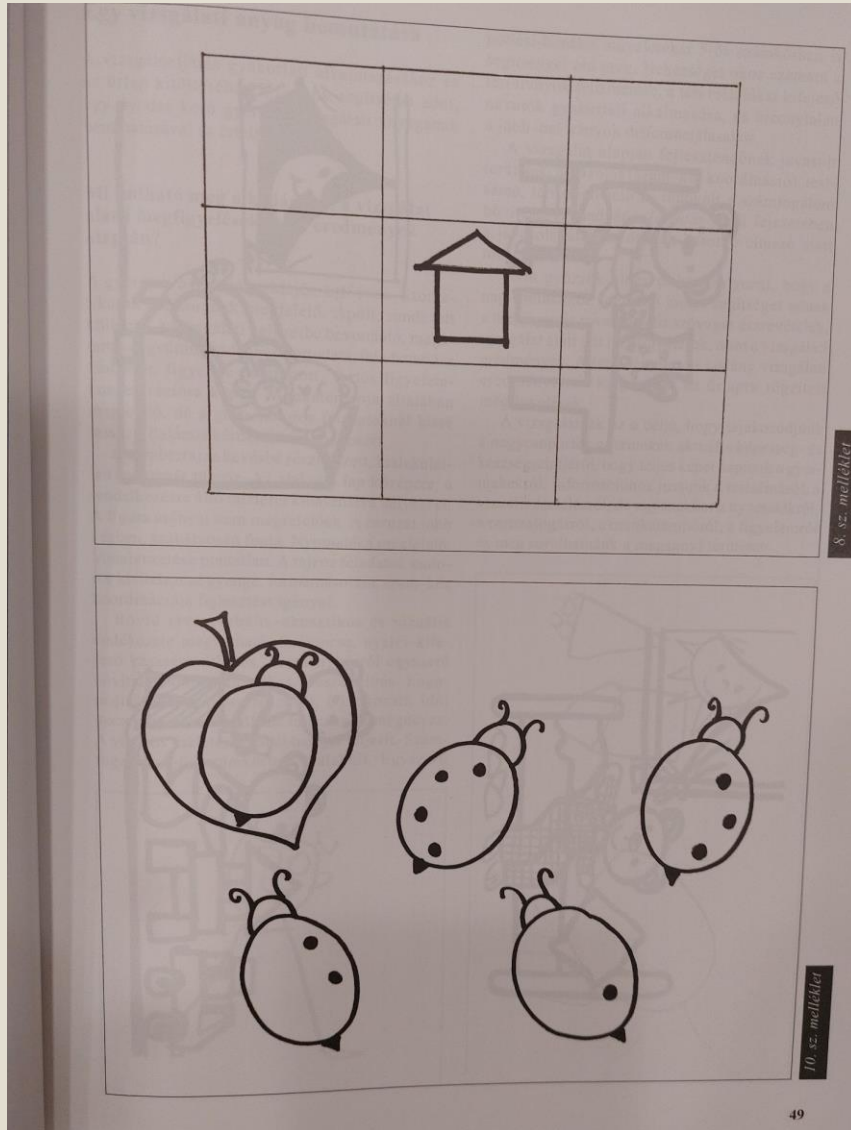
1. sz. melléklet

Téri tájékozódás, téri orientáció

III. AUDITÍV ÉSZLELÉS					
III/1.	doboz-dobol	kéz-kéz	öz-ös	zseb-seb	
Akusztikus differenciálás	baba-baba	agár-agár	fok-fok	vonal-fonal	
	tálca-pálca	pata-paca	gyúl-gyúl	fék-szék	
IV. AUDITÍV EMLÉKEZET					
IV/1. Akusztikus szeriális emlékezet példasor: sajt-kakas-papír példasor: 2-5-7	ház-kutya-virág		asztal-felhő-olló-ceruza		
	fa-cica-ajtó-bácsi-szekrény		nap-lámpa-könyv-játék- telefon-hőember		
	3-4-9	1-4-3-8	2-9-6-7-1	3-5-9-4-2-8	
V. TÉRI TÁJÉKOZÓDÁS, TÉRI ORIENTÁCIÓ					
V/1./A Névutók alkalmazása/passzív	fej fed fölött	fej mögött	orrod előtt		
	fej mellett	asztal alatt	két láb között		
V/1./B Névutók alkalmazása/aktív	fej fölött	fej mögött	orrom előtt		
	fej mellett	asztal alatt	két láb között		
V/1./C Téri viszonyok rajzos feladatban	labda az alsó sorba középre		nap a felső sor elejére		
	autó az első oszlopba alulra		fa az utolsó oszlopba felülre		
VI. IDŐI ÖSSZEFÜGGÉSEK					
VI/1. Eseményképsor	sorrend		történet		
VII. SZÁMFOGALOM					
VII/1./A Számfogalom	VII/1./A keletkezés	VII/1./B kiegészítés	VII/1./C fogalmi szint		
VIII. MEGFIGYELÉSEK					
Kezesség:	Ceruza fogás, nyomaték:			Beszédhiba, beszédmotorika, beszédgrammatika:	
Magatartás:	Mozgás:			Figyelem:	

Időí
összefüggés
ek
felismerése

Számfogalom

- „*Csak azt a gyermeket tudom tanítani, akit megismertem*” (Montessori)
- Mérés és a megfigyelés:
 - a gyermek megismerésére, fejlődésének nyomon követésére alkalmazott módszerek gyűjtő megnevezései.
 - nem helyettesíthetik egymást: az eltérő funkciók miatt minden életszakaszban mindkettőre szükség van

**A gyermek
fejlődésének
megítélése –
megfigyelés,
mérés, értékelés**

- Mérés és a megfigyelés:

- a pedagógia egyik legvitatottabb kérdésköre; szükségesség, alkalmazhatóság (???)
- fogalmi zűrzavar: a mérés nem feltétlenül kísérleti/feladathelyzetben történő informálódást jelent
- minél fiatalabb korosztályról van szó, annál inkább a gyermek megszokott környezetében és természetes élethelyzeteiben végzett megfigyelések szolgálhatnak fő információforrásként a gyermek megismeréséhez.

**A gyermek
fejlődésének
megítélése –
megfigyelés,
mérés, értékelés**

- egy standardhoz való viszonyítás
- **nem minden mérőeszközként, tesztként számontartott eszköz tartozik a mérőeszközök rendszerébe,**
- sok olyan, a fejlődés nyomon követésére alkalmas szempontsor vagy kategóriarendszer van, melyek segítségével a gyermek fejlődése egy adott területen bizonyos kritériumok mentén jellemezhető

Mérés

- nem felel meg az objektivitás-reliabilitás-validitás hármaskövetelményének
- standardizálás hiányában a kapott eredmények nem viszonyíthatók a populáció átlagához
- ezek az eszközök korlátozottan használhatók a gyermek fejlődésének jellemzésére, mérőeszközként való alkalmazásuk szakmai hiba

Mérés

- kisgyermeknevelő vagy az óvodapedagógus használhatja:
 - a percentilis tábla (Joubert 2006) a hossz- és súlynövekedésre
 - a DIFER (Nagy et al. 2004), ami a sikeres iskolakezdéshez szükséges alapképességek fejlődésének mérésére szolgál a 4–8 évesek körében

Standardizált mérőeszközök a kora gyermekkori nevelés területén

- A mérés és a megfigyelés célja:
 - a gyermek alaposabb megismerése annak érdekében, hogy a fejlődését eredményesebben támogathassuk
- A megismerés formái:
 - Spontán:
 - a pedagógus a gyermekkel való együttlét, a közös tevékenységek és a közös élmények során benyomásokat, tapasztalatokat szerez a gyerekekről
 - némelyeket tudatosan is elemez, végiggondol, más benyomások pedig a tudatosság szempontjából észrevétlenül maradnak (a hatásuk ettől függetlenül jelentős lehet!)
 - A spontán megismerés során szerzett benyomások is árnyalják a gyerekekről alkotott képet, és befolyásolják a pedagógiai praxist.

◦ Szándékos

- valamilyen pedagógiai feladat, cél által vezérelt tevékenység,
- szakmailag végiggondoltan választott módszerekkel és eszközökkel történik,
- a kapott információk elemzését a szakszerűség vezérli

A szándékos megismerés

- A pedagógus munkájában a két megismerési forma között átjárhatóság és szoros összefüggések vannak:
 - a spontán szerzett tapasztalatok befolyásolják a szándékos megismerést - valamint tapasztalatok, amit módszeresen meg akarok figyelni,
 - a szándékos megismerés tapasztalatai alakítják a spontán megfigyelést: a gyermekről kialakított kép befolyásolja a közös tevékenységek tartalmát és a közös tapasztalatokról való elgondolásokat.

- közvetlen megismerési módszerek - segítségével a gyermekkel beszélgetve vagy a tevékenységét figyelve szerezzük meg az információkat,
- közvetett megismerési módszerek - az információt közvetítő személyektől, dokumentumokból kapjuk
- a pedagógus a közvetlen és közvetett megismerési módok alkalmazása során szerzett információk alapján diagnosztikusan értékeli, jellemzi a gyermek fejlődését, de nem minősíti a gyermeket
- a kapott eredmények elemzése során a gyermek életkörülményeit és életútját is figyelembe kell venni.

Szándékos megismerés

- ritkán szerepel a kora gyermekkori neveléshez kapcsolódó szakirodalomban és a szakmai közgondolkodásban
- célja a gyermek fejlődésének a minél eredményesebb támogatása a minőségi élet irányába

Pedagógiai diagnosztika

◦ Előnyei:

- a pedagógus alaposan és tág kontextusban ismeri meg a gyermeket
- könnyebben individualizálja és differenciálja a nevelést,
- a gyermek fejlődésének a támogatása a pedagógus és a szülő közös ügyévé válik
- a fejlődés nyomon követésének, a pedagógiai diagnosztikának fontos gyakorlati relevanciája a további pedagógiai praxis alakítása
 - egyéni bánásmód alkalmazását, a személyre szóló, adaptív nevelést jelenti.

Pedagógiai diagnosztika

- Védőnő
- Házi gyermekorvos
- Kisgyermeknevelő
- Óvodapedagógus
- Pedagógusok

**A gyermeki
fejlődés nyomon
követésében
szerepet játszó
szakemberek**

- 2. sz. Módszertani levél A pszichomotoros fejlődés zavarainak felismerése és ellátása az alapellátás gyakorlatában
- A fejlődési vizsgálat rendszeres végzését indokló tényezők:
 - A fejlődés rendszeres monitorizálása lényegesen több információt nyújt, mint egy adott pillanatban készült státusz felvétel. A gyermekre jellemző fejlődési ütem és irány prognosztikailag sokkal többet mond, mint az egyszeri állapot detektálása
 - Egyes fejlődési zavarok csak bizonyos életkorban válnak nyilvánvalóvá:
 - beszédzavarok, autizmus, súlyosabb magatartási zavarok, az érzelmi élet zavarai - 2-4 éves kor között,
 - speciális tanulási zavarokra utaló tünetek - 5 éves kor után

A védőnő

**Szülői
megfigyelésen
alapuló kérdőívek**

A gyermekfejlődési kérdőív szerkezeti felépítése

Területek	Alterületek (alskálák)		
Motoros készségek	Nagymozgás	Finommozgás	Vizuomotoros koordináció
Kommunikáció	Beszédértés	Kifejező beszéd	Írás és olvasás alapkészségek
Önállóság, önszabályozás és önfejlődés	Önállóság	Érzelemkifejezés és önszabályozás	Önfejlődés, adaptivitás a mindennapokban
Kognitív készségek	Problémamegoldó gondolkodás és tanulás	Figyelem és emlékezet	Észlelés és fogalmak
Társas kapcsolatok és az énfogalom alakulása	Társas kapcsolatok	Közösségi élet és játék	Énfejlődés
Tanulással összefüggő tényezők	Kíváncsiság és kezdeményezőkézség	Kitartás	Kreativitás